

Вовчук Дмитро

аспірант, кафедра міжнародного туризму та готельного бізнесу,

Фреїшин Микола

здобувач, кафедра міжнародного туризму та готельного бізнесу,

Західноукраїнський національний університет

ОСОБЛИВОСТІ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОГО РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У Європейському Союзі розрізняють обов'язковий та добровільний вуглецеві ринки. У межах обов'язкового вуглецевого ринку діє "система торгівлі викидами Європейського Союзу (СТВ-ЄС) – це система "обмеження-та-торгівлі" викидами парникових газів, яка діє у 28 державах – членах ЄС і трьох державах – учасниках ЄАВТ (Ісландії, Ліхтенштейні та Норвегії) і встановлює обмеження сумарної кількості двоокису вуглецю (CO_2) та інших парникових газів, які викидаються електростанціями, промисловими установками та операторами повітряних суден. В рамках системи компанії, за потреби, можуть купувати і продавати квоти на викиди. Вони можуть використовувати також обмежену кількість міжнародних кредитів, генерованих проектами зі скорочення викидів парникових газів. Кожна квота дає її власнику право на емісію 1 тонни (т) CO_2 або, залежно від дозволеної діяльності, еквівалентну кількість закису азоту (N_2O) чи перфторвуглеців (PFC)" [6].

Натомість, пріоритетним напрямом є розбудова добровільних вуглецевих ринків, що свідчить про необхідність застосування стратегічного підходу до позиціонування підприємства на засадах низьковуглецевого розвитку. Структура формування низьковуглецевих ринків передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку. Регуляторними інструментами досягнення цілей функціонування низьковуглецевих ринків є нормативно-правове забезпечення і стандарти, а також стратегії низьковуглецевого розвитку підприємств, що передбачають розробку низьковуглецевих проектів. Головними учасниками такого ринку є виробники і споживачі низьковуглецевих товарів і послуг.

У свою чергу, вважаємо, що забезпечення низьковуглецевого розвитку підприємств передбачає взаємодію усіх учасників на ринку у напрямі розробки, виробництва і споживання низьковуглецевих товарів і послуг. Зокрема, розбудова низьковуглецевих ринків включає реалізацію таких завдань:

- використання відновлюваних джерел енергії на усіх етапах життєвого циклу товарів і послуг;
- впровадження інноваційних технологій з поглинання вуглекислого газу у виробничі процеси;
- проведення верифікації та валідації готової низьковуглецевої продукції/наданих низьковуглецевих послуг.

Реалізація низьковуглецевих цілей є невід'ємною складовою утвердження позиціонування підприємства на ринку. Перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства вимагає ретельного аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища, а також рішучих дій з попередження зміни клімату. Водночас, з маркетингового підходу низьковуглецеве позиціонування на ринку полягає в унікальній товарній пропозиції, що дозволяє сформувати нову нішу на ринку. Відповідно закладається основа для

впровадження на підприємстві стратегії ринкової ніші, що направлена на підвищення рентабельності продукції, впровадження інноваційних рішень у бізнес-процеси.

На цьому шляху здійснюється процес формування добровільних вуглецевих ринків. Зокрема, структура формування низьковуглецевих ринків, передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку та включає регуляторні інструментами (нормативно-правове забезпечення і стандарти, стратегії низьковуглецевого розвитку підприємств) як базису для розробки низьковуглецевих проєктів.

Список використаних джерел

1. Borysiak O., Mucha-Kuś K., Brych V., Kinelski G. Toward the Climate-Neutral Management of Innovation and Energy Security in Smart World : monograph. Berlin, Germany: Logos Verlag Berlin GmbH. 2022. 172 p.
2. Kozhushko L., Brych V., Borysiak O., Rokochynskiy A., Frolenkova N. Assessing the climate-neutral investment projects in the context of environmental protection and energy security. Journal of European Economy. 2023. Vol. 22. №1. P. 111-126. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2023.01.111>.
3. Іванов С. В., Ватченко О. Б., Свистун К. О., Ватченко Б. С., Разумова Г. В. Декаплінг-аналіз економіки України щодо її сталого розвитку. Наука та інновації. 2020. Т. 16. № 3. С. 3-14, URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/184843>.
4. Сотник І. М., Кулик Л. А. Декаплінг-аналіз як інструмент досягнення сталого розвитку України. Сталій розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі : колективна монографія / за заг. ред. М. Ф. Аверкина та ін. Черкаси, 2014. С. 87–99.
5. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. К., 2018. 79 с. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/zmina-klimatu/pom-yakshennya-zminy-klimatu/strategiya-nyzkovugletsevogo-rozvytku-ukrayiny-do-2050-roku/>
6. Звіт про міжнародні добровільні та обов'язкові вуглецеві ринки з особливим акцентом на механізми, які застосовуються у випадку низьковуглецевого сільського господарства та потенційні можливості для українських розробників. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/zvit-pro-mizhнародni-dobrovilni-ta-obov'yazkovi-vuhletsevi-rynky-z-osoblyvym-aktsentom-na-mekhanizmy-yaki-zastosovuyutsya-u>.